

FAVORITTER – Elio Petris to foretrukne skuespillere var Marcello Mastroianni og Gian Maria Volonté.

ELIO PETRI – Han debuterede i 1961 i en alder af 32 år som filminstruktør med filmen "L'Assassino".

Den oversete italiener

I tresserne og de tidlige halvfjerdser var der så mange gode filmskabere i italiensk film, at "en række gode instruktører ikke opnåede den opmærksomhed, de fortjente. En af dem var Elio Petri", mener Cinemateket, der nu viser en kavalkade med hans film.

AF PER CALUM

De store navne i italiensk film har siden Anden Verdenskrig været Roberto Rossellini, Vittorio de Sica, Federico Fellini, Luchino Visconti, Michelangelo Antonioni, Pier Paolo Pasolini, Francesco Rosi og Bernardo Bertolucci. Sådan ser den vedtagne liste ud. Men måske mangler der et navn.

For i Cinematekets aktuelle program gør Jesper Andersen opmærksom på, at der netop i tresserne og de tidlige halvfjerdser var så mange gode filmskabere i italiensk film, at "en række gode instruktører ikke opnåede den opmærksomhed, de fortjente. En af dem var Elio Petri".

Ham er der næppe mange, der kender, og i programmet gættes der på, at grunden til at Petri indtil videre ikke har optaget nogen særlig stor plads i den italienske films historie uden tvivl er, at "han satte fokus på de mindre flatterende sider af det italienske samfund".

Filmserien begynder i morgen med "Undersøgelse af en borger hævet over enhver mistanke", for mange den ultimative Elio Petri-film.

Debuterede som 32-årig

I 1961 debuterede Elio Petri i en alder af 32 år som filminstruktør (han blev født i 1929 og døde i 1982) med filmen "L'Assassino", en historie om en lurvet antikvitetshandler, der bliver anklaget for at have dræbt sin elskerinde. Marcello Mastroianni har hovedrollen, og filmen siges at være stærkt Kafka-inspireret. Især spøger Kafkas "Processen" i Petris film.

Det var en debut, der vakte opmærksomhed omkring Elio Petri, der før den havde fungeret først som kritiker og siden som researcher og manuskriptforfatter.

Det var dog først i 1967, at Petri virkelig brød igennem. Det skete med "A Ciascuno il Suo", en beretning om den sicilianske mafia, og med den var også angivet Elio Petris

voksende interesse for at skabe samfundskritiske film. Det er en historie om en læge og en farmaceut, der under en jagtudflugt bliver myrdet, men i det lille samfund gøres der ikke megen ståhej ud af dette. Først da en ung lærer begynder at interessere sig for drabene, vågner samfundet op. Det er især filmens miljø- og menneskeskildring, der har interesseret Petri, snarere end kriminalintrigen.

Hovedværk

Forinden havde Elio Petri allerede skærpet publikums interesse med filmen "I giorni contati" (Days Are Numbered, 1962), der både tematisk og formelt blev opfattet som en forlængelse af den neorealistske tradition med sin beretning om den midaldrende håndværker Cesare, der under en togrejse oplever, at en mand på hans egen alder falder død om, hvorefter Cesare frygter, at han selv vil dø uden at have givet sig selv lov til at leve livet.

Med den Oscar-belønnede "Undersøgelse af en borger hævet over enhver mistanke" (Indagine un cittadino al di sopra di ogni sospetto, 1970) skabte Petri sit hovedværk. Med thrillerformen som ramme blev det til et angreb på det italienske politi, der i filmen fremstilles som autoritært og korrupt og hævet over samfundets love, da en neurotisk politimand begår et mord og efterlader sig tydelige spor på gerningsstedet for at efterprøve sin egen magt. Som i filmen om mafiaen spilles også her hovedrollen af Gian Maria Volonté.

Socialt bevidst film

Volonté har også hovedrollen i "The Working Class Goes to Heaven" (La classe operaia va in paradiso, 1971), der i 1972 blev belønnet med Cannes-festivalens fornemste pris, De Gyldne Palmer. Det er en socialt meget bevidst film om en arbejder, der en dag mister en finger, da han betjener en maskine, hvorefter hans kolle-

ger på arbejdspladsen organiserer en strejke i protest mod utilstrækkelige sikkerhedsforanstaltninger. Siden bliver arbejderen en militant forkæmper for arbejdernes rettigheder.

Et tredje hovedværk er "Todo Modo" (1976), et indædt angreb på korruption og magtmisbrug blandt medlemmer af borgerskabet. Det er en fortælling om en gruppe af velhavere og politikere, som har søgt tilflugt på et kloster, mens en epidemi hærger landet. I klostret udspilles nu en række magtkampe, der er tænkt som vidnesbyrd om, hvor forkvaklet samfundets magthavere er. Petris to foretrukne skuespillere, Marcello Mastroianni og Gian Maria Volonté, medvirker begge i filmen.

Korruption og dekadence

Også Petris sidste film, "Good News" (Buone notizie, 1979) væsentlige film med sin skildring af korruption og dekadence inden for medieverdenen. "Good News" omtales som en sort komedie om en mand, der gennemlever en identitetskrise og til sidst flygter fra sit job i et TV-studie, hvor han har til opgave at tjekke voldelige film. Under flugten møder han en ven, der lider af forfølgelsesvanvid og derfor anbringes på en psykiatrisk klinik, hvor han siden bliver myrdet.

Ud over de allerede nævnte film omfatter serien også "Det 10. offer" (La decima vittima, 1965) og "A Quiet Place in the Country" (Un tranquillo posto di campagna, 1968).

Den første er en science fiction-film, der omtales som en underholdende blanding af en James Bond-film og Dr. Strangelove, om end filmen oprindelig blev mindre positivt opfattet, og den sidste er måske den mindst karakteristiske film i Petris korte karriere. Ivrig stjernedyrker husker måske bedst filmen som den, der bragte Vanessa Redgrave og Franco Nero sammen i en bizar kærlighedshistorie, efter at de året forinden havde fundet hinanden under indspilningen af "Camelot". Filmen fortæller om en ung maler, der søger ro på landet og slår sig ned i et hus, der hjem søges af en grevinde og nymfoman, som døde under krigen. I filmen sammen smeltes kvindens seksuelle oplevelser med malerens fantasier.